

Szakmai beszámoló az MNL Békés Megyei Levéltára *Körök – egyletek – a civil társadalom története* című konferenciájának megrendezéséről és eredményeiről

(Pályázati azonosító: 3508/01210)

Levéltárunk 2015. szeptember 18-án a gyulai városháza dísztermében rendezte meg *Körök – egyletek – a civil társadalom története* c. konferenciáját. Gyula város önkormányzata térítésmentesen, támogatásként bocsátotta rendelkezésünkre a méltó helyszínt biztosító, szép dísztermet.

A konferencia résztvevőit *Mikó Zsuzsanna*, az MNL főigazgatója köszöntötte, utalva az MNL struktúráján belül érvényesülő kutatási irányokra és a kutatási munkamegosztásra. A megnyitót *Závogyán Magdolna*, az EMMI kultúráért felelős helyettes államtitkára tartotta. Helyettes államtitkár asszony a referátumnak beillő megnyitóban áttekintette a civil társadalom magyarországi történetét, hangsúlyozva, hogy a civil szervezetek milyen fontos elemei a strukturált és rétegzett polgári társadalomnak.

A konferencia programját tartalmazza a mellékelt meghívó. A konferencia teoretikus megalapozását *Kövér György* professzor végezte el: előadásában összevetette a civil társadalom fogalmának német és angol forrásokban megjelenő értelmezését. Bemutatta, hogy a civil társadalom fogalom tartalma időben hogyan változott: A XVIII. században a politikai szférájában megjelenő, korábban a politika formálásából kimaradó rétegek szerveződését jelentette, később – a politikai pártok megjelenésével – a fogalom a politika alrendszerén kívül szerveződő társadalmi csoportok elnevezése lett. *Pajkossy Gábor* a reformkori egyesületek kutatásának historiográfiai áttekintésére vállalkozott. Előadásában kiemelte az egyes kutatási periódusok szakmai hozadékát. Áttekintette a számba jöhető forrásanyagot, az újabb forráscsoportok bevonása után regisztrálható eredményt. Előadásának végén kitért az osztrák titkosrendőrség irataiban található, egyletekre vonatkozó forrásokra.

Az első két előadás után a helyi társadalom vizsgálata következett. *Bódán Zsolt* a békéscsabai kaszinó történetén keresztül mutatta be egy, a reformkori helyi elitet tömörítő egyesület működési mechanizmusait, tagságának rekrutációját, az adott településen játszott szerepét. *Erdész Ádám*, a civil szervezetek városi társadalomban játszott dualizmuskori szerepét vizsgálta a gyulai körök és egyesületek példáján. Az alföldi kisvárosban több mint 60 egyesület

között kiobbant, hosszú ideig tartó konfliktus milyen etnikai gyökerekre vezethető vissza, s ennek nyomán a város focicsapata hogy került bele a magyar–szlovák nemzetiségpolitikai konfliktusforrások közé.

A konferencia sok újumot hozott, a különféle közelítések és nézőpontos kiegészítettek, árnyalták egymást. Próbálunk forrást szerezni az érdekes konferencia anyagának megjelentetésére. Az elhangzott előadásokat rögzítettük.

A rendezvényen mintegy 80-an vettek részt, jó visszhangot váltott ki, érdemlegesen beszámolt róla a helyi sajtó is.

A konferencia nem önmagában álló rendezvény volt, megnyitás előtt áll ugyancsak *Körök, egyletek, a civil társadalom története* címen levéltárunk időszaki kiállítása.

Tisztelettel köszönjük az NKA támogatását, amely lehetővé tette a konferencia megrendezését.

Gyula, 2015. október 27.

dr. Erdész Ádám